

خولی فیرکاری 22 په رتووک
په رتووک 7

چون به نی ئیسپرائیلیه کان له نه خشه ی خوداوه ند جیگیان گرت - به شی دووه م

خویندنه وهی هه فتانه
21-23 په یدابوون به شی
نایه تیک بو خویندنه وه
دواوتار به شی 28، ره که ریا به شی 8

Kurdi Sorani CBM22-07.
How the children of Israel Fit
into God's Plan – 2

WEEKLY READINGS
Genesis 21-23
READING FOR STUDY PAPER
Deuteronomy 28, Zechariah 8

Between the Old and New Testaments.

- The Jews had come back from Babylon to the land of Israel after 70 years of captivity. Encouraged by the prophets, they rebuilt the Temple of God in Jerusalem. The last three books of the Old Testament - Haggai, Zechariah and Malachi - were written during these days.
- Then there was a long period of time - 400 years - during which the Jews had no direct message from God. The prophet Amos had foretold this time. In Amos, chapter 8, verse 11 we read, "Behold, the days come, saith the Lord God, that I will send a famine in the land, not a famine of bread, nor a thirst for water, but of hearing the words of Lord."
- This period of 400 years comes between the last book of the Old Testament and the first book of the New Testament. No wonder that when John the Baptist appeared, there was a great stir among the people. After hundreds of years of silence, God had spoken again to His people.

له نیوان پهیمانی کۆن و نوی

یههودیوکان له دوای 70 سال دیل بوون، گهرانهوه بو زیدی خویان واتا نیسرائیل. نهوان به هاندانی پهیغهمبهران په‌رستگای خودایان دووباره له نۆرشه‌لیم بوونیاد نایه‌وه. سی په‌رتووک کۆتایی له پهیمانی کۆن واتا) حجا، زه‌که‌ریا و ملاکی - (له‌م ماوه‌یه‌دا نووسراوون.

له دوای نه‌وه، بو ماوه‌یه‌کی دریز واتا 400 سال، یه‌هودیه‌کان هیچ په‌یامیکی رینوینیکه‌ریان له لایهن خوداوه پی نه‌گه‌بیشت. عاموس پیغه‌مبهر پیشبینی نه‌م سه‌رده‌مه‌ی کردبوو. له عاموس بابی 8 نایه‌تی 11 ده‌خوینینه‌وه: "خوداوه‌ند ده‌فه‌رموی: رۆزگاریک دی که قاتیوقری بو نه‌م سه‌رزه‌مینه‌ ده‌نیرم. نه‌م قاتیوقریه، قاتیوقری ناو و نان نابی به‌لکه قاتیوقری بیستنی که‌لامی خودا ده‌بی."

نه‌م ماوه‌ی 400 ساله له نیوان دواه‌مین په‌رتووک له په‌یمانی کۆن وه یه‌که‌مین په‌رتووک له په‌یمانی نوی شوینی گرتووه.

The greatest Jew – baptised by John

- But John the Baptist was sent by God to prepare the way for someone even greater. God was about to send His own Son to save His people. And so, in the land of Israel, nearly 2,000 years ago, the Lord Jesus Christ was born. We sometimes forget that Jesus was a Jew.

مەزنتەرىن يەھودى

بەلام يەحيای) پيروۆزكەر (پاكيزهكەر له
لايەن خوداوه نيردرابوو بۆ ئەوهى ريگاکه
بۆ كهسيكى مەزنتەر ئاماده بکا .خودا
مەبهستى بوو كورى خۆى بۆ
رزگارکردنى قەومەكهى بنيرى .
لهبەرئەوهنزیکهى 2000 سال بهر له
ئىستا ,له زیدی ئيسرائیل , خوداوهند
عیسای مەسیح له دایك بوو .هەندى جار
بیرمان دەچی كه عيسا په هودیەك بووه .

The greatest Jew – “his blood be on us”

مهزنترين يههودی

ئيوه دهزانن كه چي روويدا .له دوای
بيستنی قسهكانی ئهو وه له دوای بينینی
كاره يهرسورهينهركانی ,يههوديهكان
ئهوین قبول نهکرد وه پيلاتوسیان
ناچار کرد كه ئهو له خاچ بدا .کاتی
پيلاتوس ووتی " :من له خوینی ئهم
پياوه دادپهروهه بيهريم " يههوديهكان
وولامیان داپهوه " :خوینی ئهو له
ئهستوی ئيمه و منالهكانمان بی "

- You know what happened. After hearing His words, and seeing the wonderful things He did, the Jews rejected Jesus. They persuaded Pilate to crucify Him. When Pilate said "I am innocent of the blood of this just person", the Jews answered. "His blood be on us, and on our children" (Matthew, chapter 27, verses 24-25).

The greatest Jew – punishment

- They could not have committed a worse crime. They had shed the innocent blood of God's own Son. Yet, by the powerful preaching of the apostles, God gave them another chance. Most of them refused God's offer of mercy, and punishment had to come. A dreadful punishment it was!

مهزنترين يهودی

ئەوان نەیان دەتوانی وەها تەوانیکی گەورە بکەن. ئەوان خوینی بی تەوانی کوری خودایان رشت. بەو حالەش بە ووتارە بەهیزەکانی نیردراوان، خودا جەرفەتیکی تری دا بە خەڵکەکە. زۆربەیان روویان لە رەحمەت و بەخشەندەیی وەرگیرا و چاوەروانی سزایوون، سزایەکی زۆر ترسناک!

A people without a home

And so, for nearly 2,000 years, the Jews had no land of their own. Worse than this, they have suffered many terrible persecutions, and the dreadful curses of Deuteronomy have been brought upon them. Some of these persecutions have happened within living memory.

Many of us can remember the concentration camps of Hitler, and his persecution, in which over six million Jews were killed with a cruelty that shook the world. Read again Deuteronomy, chapter 28, verses 64-67, and you will marvel that these words, written by Moses over 3,000 years ago, have come to pass in our time.

It is a sad story, and it is not yet ended. We are bound to feel glad when we read from the Word of God that the ending will be a happy one.

خەلکی ئاوارە

نزیکەى دوو ھەزار سأل، پەھودیهکان هیچ جیگایهکیان له زیدی خۆیان نەبوو. لەمۆش خراپتر، ئەوان مەینەتی و ئازاری زۆریان چەشت وە ئەو نەفرینه گەورەى که له تەسنیه خویندمانەوه، بەسەر ئەواندا ھات. ھەندیک لەو مەینەتیانە له بیرمۆری ئەواندا بوو بە یادگاری و مایەوہ .

زۆریک له ئیمە دەتوانین کەمپی ناوھندی ھیتلەر، ئەشکەنجەدانەکانی ئەو، وە کووشتنی بیچ بەزەمیانەى زیاتر له شەش ملیۆن یەھودی بە بیرمان بیچتەوہ، که تەواوی دوونیای تووشی شوک کرد. دوبارە تەسنیه بابی، 28، ئایەتی 64 تا 67 بخویننەوہ و سەرتان سوور بمینی له نووسینەکانی 3000 سأل بەر له ئیستای موسا که ئەمرو بوون بە راستی.

ئەمە چیرۆکیچکی خەناکە که تا ئیستاش کۆتایی نەھاتووہ بەلام ئیمە له کەلامی خودا ھەست بە دلمخۆشی دەکەین، کاتی دەزانین کۆتایی کارەکه بە خۆشی تەواو دەبی.

Back to their own land at last

له کو تاييدا , گهرانهوه بو زیدی خود

بگهرینهوه بو ئهرمیا بابی 30, وه قسهی خودا بو
یههودیهکان له ئایهتی 11 بخویننهوه " :له گهل ئیوه
وه رزگارتان دهکهم :تهنانهت ئهگهر ئهو نهتهوانه
که ئیوه له ناویان بلاو کردهوه , لهت و پهت بکهه ,
ئیوه له ناو نابهم :ههلبهته ئیوهش بی سزا لیتان
ناگهریم .بهلی به دنیایهوه سزاتان دهدهم ,بهلام به
ویزدانهوه به دادپهروهرانه"

- Turn to Jeremiah, chapter 30, and read the words of God to the Jews in verse 11, "Though I make a full end of all nations whither I have scattered thee, yet will I not make a full end of thee: but I will correct thee in measure, and will not leave thee altogether unpunished."
- Again in Jeremiah, chapter 31, verses 10-11, we read, "He that scattered Israel will gather him, and keep him, as a shepherd doth his flock. For the Lord hath redeemed Jacob, and ransomed him from the hand of him that was stronger than he."

وه دیسان له ئهرمیا بابی 31 ئایهتی 10 و 11
دهخویننهوه " :ههر ئهو خودایهی که نهتهوهی خو
پهرش و بلاو کرد جاریکتر ئهوان له دهوری یهکتر
کو دهکاتهوه وه پارچزگاریان لی دهکا , ههر بهو
جوړهه که شوان له میگهلهکههی خو پاریزگاری
دهکا .ئهو ئیسرائیل له دهست ئهو کهسانه دهردینی که
لهو بههیزترن."

Back to their own land at last

له کۆتاییدا، گهڕانهوه بۆ زیدی خود

- And now, after nearly 2,000 years, God is gathering Israel. In 1917 the Balfour Declaration was signed. This was a promise that the British would make the land of Palestine (now called Israel) a national home for the Jews.

وه ئیستا له دوای نزیکه‌ی 2000 سال، خودا ئیسرائیل له دهوری به‌کتر کۆ ده‌کاتهوه. له‌ ساڵی 1917 به‌یاننامه‌ی بۆلفۆر وازۆ کرا. ئەمه به‌لینیک بوو به‌وه‌ی که بریتانیا، سه‌رزهمینی فه‌له‌ستین) که ئیستا پیی ده‌لین ئیسرائیل (ده‌کا به‌ زیدی یه‌هودیه‌کان.

له‌وکاته به‌ دواوه‌ زماره‌یه‌کی زۆر له‌ یه‌هودیه‌کان ده‌گه‌رینه‌وه‌ سه‌رزهمینی ئیسرائیل، سه‌ره‌رای ئەوه‌ی که بریتانیا هه‌رچه‌نده‌ به‌لینی پیمان دا‌بوو به‌لام له‌ گه‌رانه‌وه‌دا یارمه‌تی نه‌داوون. له‌ ساڵی 1948 هه‌نگاوێکیتر به‌ره‌و پێشه‌وه‌ نرا، کاتی‌ک ده‌وله‌تی ئیسرائیل دامه‌زرینرا.

- From that time onward, the Jews have been going back to the land of Israel in great numbers, though Britain has not always been as helpful as she promised to be. There was another step forward in 1948, when the State of Israel was formed.

Jerusalem - the future capital of the world

- Today there is trouble in the Middle East. The little Jewish State has had to fight for its existence against great odds. Even now, surrounded by powerful and well-armed enemies, its future appears black.
- But we read in **Jeremiah, chapter 30, verse 7**, "...it is even the time of Jacob's trouble, but he shall be saved out of it." When the last great day of battle comes - and we can see from our daily papers that it cannot be far away - the Jews in Israel will be in a desperate position.
- And at that time, the Lord Jesus will come again. He will save the land of Israel, and - at last - the Jews will recognise Him and accept Him.
- The prophet Zechariah tells us, "...they shall look upon Me whom they have pierced, and they shall mourn for Him, as one mourneth for his only son..." (Zechariah, chapter 12, verse 10).

ئۆشەلىم پايتەختى داھاتوۋى جىھان

لەم سەردەمەدا لە رۆزھەلاتى ناوھراست كۆمەلىك كىشە بوونى ھەيە . دەولەتى ئىسرائىل لە پىناو بوونى خۆى لە گەل نەيارمەكانى شەر دەكا . تەننەت ئىستاش لە لایەن ھىزى چەكدارى بەھىزموھ گەمارۆ دراووه وه داھاتوۋى تارىك دىتەبەرچاۋ .

بەلام لە ئەرما بابى , 30 ئايەتى 7 دەخویننەوھ " :رۆزىكى ترسناك لە پىشە !ھاوشىوھى تا ئىستا نەبىنراوھ :ئەو رۆزە ,سەردەمى نەھامەت ى قەومى مە .بەلام لە نەھامەتىھش رزگاربان دەبى."

كاتىك رۆزى مەزنى كۆتايى جەنگ بگات ,وھ ئەو رۆزە دوور نىھ كە بتوانىن لە چاپەمەنىھەكان بخویننەوھ ,يەھودىھەكان لە ئىسرائىل باروودۆخىچكى زۆر سەختيان دەبى .وھ لەو سەردەمەدا ,خوداوەند عىساي مەسىح دووبارە دەگەرىتەوھ .ئەو نىشتمانى ئسرائىل رزگار دەكا وھ لە كۆتايىدا يەھودىھەكان ئەو دەناسن و قبوولى دەكەن.

پىچەمبەر زەكەرىا بۆمان باس دەكا " :ئەوان كە نىزەھيان لە من داوھ , لە سەر من دەگريين وھ ھاوشىوھى كەسىچك كە بۆ مندالە تاقانەگەھى پرسە دەگىرى ,بۆ من خەمبار دەبن ,وھ وھەا فرمىسك دەرىزن وھكوو ئەوھى كورى نۆبەرىھيان مردبى)" .زەكەرىا بابى 12 ئايەتى(10)

Jerusalem - the future capital of the world

- Under Jesus, their King, the Jews will be the most exalted nation in the world, and the prophecy of Zechariah, chapter 8, verses 22-23, will be fulfilled,
- "Yea, many people and strong nations shall come to seek the Lord of hosts in Jerusalem, and to pray before the Lord. Thus saith the Lord of hosts; In those days it shall come to pass, that ten men shall take hold out of all languages of the nations, even shall take hold of the skirt of him that is a Jew, saying, We will go with you: for we have heard that God is with you."

ئۆشەلیم پایتەختی داھاتووی جیھان

خوارووتر لە عیسا پاشای ئەوان ,
یەھودیەکان دەبن بە گەورەترین
نەتەوێ جیھان .وہ پیشبینیەکانی
پیغمبەر زەھکەریا دەبی بە راستی .
ھەر بەو جۆرە کہ لە زەھکەریا بابی 8
ئایەتی 22 و 23 دەلی:

"خەلکی زۆر لە نەتەوہ بەھیزەکانی
دوئیا بۆ عبادەت دین بۆ ئۆرشەلیم .وہ
لە خوداوەندی بە توانا داواي بەرەکەت
دەکن .لەو رۆزگارەدا دە نەفەر لە
خەلکی بیچگانە دەستەودامینی یەک
کەسی یەھودی دەبن و دەلچین :ئیمەش
لە گەل خوت ببە ,چوونکہ بیستوو مانە
خودا لە گەل تۆی ."

پوخته

Summary

This little table may help you

1. **3,500 years ago** God brought the Jews out of Egypt. He gave them the land of Israel to live in, and taught them His ways.
2. The Jews forsook God's way. Instead of showing the nations around how God wanted them to live, they copied those wicked nations.
3. **2,500 years ago** God at last punished them by sending them into captivity. The Southern Kingdom of Judah was brought back to the land of Israel after 70 years, but they still went on disobeying God.
4. **2,000 years ago** After the crucifixion of Jesus, the Jews were driven out of the land.

For nearly 2,000 years they were homeless and persecuted.
5. **Today** God is again bringing them back to the land of Israel, and will shortly make them "The head (of the nations), and not the tail" (Deuteronomy, chapter 28, verse 13).

ئەو خشته بچوکه لهوانهیه یارمهتیت دادات

3500. 1. **سأل لهمهوبهر**، خودا یههودیهکانی له میسر ههنا دهرهوه. خودا زهوی ئیسرائیلی پههخشین.

2. یههودیهکان ریگای خودایان بهجی هینشت .

2500. 3. **سأل لهمهوبهر**، خودا له کۆتایی ئهوانی به پهسته سزای دان. پاشای باشور یههودا له پاش 70 سال به ئیسرائیل گهرايهوه، که ئهوان ههروهها نافهرمانی له خودای.

2000. 4. **سأل لهمهوبهر** پاش له خاچ دراوعیسا، یههودیهکان له وهلاتی خویان دهرکهران. نزیک به ماوه 2000 سال ئهوان آواره بۆن.

5. **لهم کاتهدا** خودا دیسان ئهوان له وهلاتی ئیسرائیل دهگهڕننهوه و بهزوویی ئهوان رابهر نهتهوهکان دهبین (دواوتار بهشی 28، ئایتی 13)